

به نام خدا

درس: تئوری حسابداری 2

فصل 6 و 7 کتاب نظریه های حسابداری دکتر ثقفی

ویرایش نهایی

استاد:

آقای محمودزاده

دانشجویان:

سیدعلی موسوی جلالی

کاظم کرمی

زمستان 1394

سوالات فصل ششم

1- فرضیه بازار کارای سرمایه را توضیح داده و سطوح مختلف آن را بیان نمایید.

این فرضیه بیان می کند قیمت اوراق بهادار منعکس کننده اطلاعات است. یعنی بازار سرمایه در بهره برداری و به کارگیری اطلاعات کارا است. هر زمان که خبر جدیدی در رابطه با اوراق بهادار خاصی در دسترس همگان قرار گیرد، قیمت نسبی آن اوراق به گونه ای تغییر می کند تا تعادل جدیدی حاصل شود.

سطوح مختلف آن:

- اگر قیمت اوراق بهادار تنها اطلاعات تاریخی را منعکس کند، سطح کارایی ضعیف است.
- اگر قیمت اوراق بهادار علاوه بر اطلاعات تاریخی، اطلاعات جاری را نیز منعکس کند، سطح کارایی نیمه قوی است.
- اگر قیمت اوراق بهادار اطلاعات تاریخی و اطلاعات جاری و اطلاعات داخلی (محرمانه) را منعکس کند، سطح کارایی قوی است.

2- ویژگی های بازار اوراق بهادار را بیان نمایید.

- تعداد معامله گران در این بازار بی شمارند. اقتصاد بر پایه سرمایه خصوصی بنا شده و دولت تنها ناظر است و دخالتی در معاملات نمی کند.

- بازار اوراق بهادار به عنوان نماد بازار سرمایه است و سهم قابل توجهی از اقتصاد را تشکیل می دهد. حجم بازار به لحاظ پولی و تعدا شرکت ها بسیار بزرگ است.
- به دلیل حضور مردم در این بازار، رسانه های همگانی مرتباً در جستجوی اخبار تاثیر گذار و انتشار آنها به واحدهای گزارشگر و دیگر ذی نفعان می باشند.
- بازار شدیداً رقابتی است.
- تعداد قابل توجهی تحلیل گر مالی و اقتصادی آماده ارائه خدمات مشاوره ای به سرمایه گذاران می باشند.
- هر فرد یا گروهی با هر میزان سرمایه می توانند در این بازار مشارکت کنند.
- سرمایه گذاران به لحاظ اقتصادی منطقی بوده و ریسک گریزند و مصرف بیشتر را به مصرف کمتر ترجیح می دهند.
- ورود و خروج به بازار برای همه آزاد و بی هزینه است.
- معامله اوراق بهادار هزینه ای ندارد.

3- اثر فرضیه بازار کارا را بر حسابداری بیان نمائید.

در گذشته تصورات حسابداران اینگونه بود:

- اطلاعات حاصل از سامانه اطلاعاتی حسابداری، تنها اطلاعاتی است که سرمایه گذاران بر اساس آن تصمیم گیری می کنند.(فرضیه انحصاری بودن اطلاعات حسابداری)
- رابطه بین سود حسابداری با قیمت سهام، قطعی است.
- هرگونه تغییر در رویه حسابداری همراه با تغییر سود و تغییر قیمت سهم واحد گزارشگر فرض می شد.

فرضیه بازار کارای سرمایه شالوده فکری و بساط گسترده حسابداران را بهم ریخت. زیرا در بهترین شرایط، گزارش های مالی چند روز بعد از پایان سال مالی منتشر می شد پس اطلاعات تاریخ گذشته و قبلاً در قیمت ها منعکس شده بود (سطح ضعیف) و نیز اطلاعات روز در قیمت ها منعکس است (سطح نیمه قوی). یعنی گزارش های مالی هیچ نوع اطلاع جدیدی ندارد که قبلاً در صورت های مالی منعکس نشده باشد و اگر چنین نیست باید بار اطلاعاتی گزارش های مالی اثبات شود.

4- الگوی ارزش گذاری دارایی ها (شرایط اطمینان کامل) معروف به مدل فیشر را بیان کنید.

فیشر معتقد بود ارزش هر چیزی برابر است با ارزش فعلی وجوه نقد آتی حاصل از آن.

الگوی ارزش گذاری فیشر فقط در بازار سرمایه کامل مصداق داشته و همه چیز را با پول قابل خرید و فروش می داند.

5- نظریه تجزیه (تفکیک) را توضیح دهید.

یکی از نتایج الگوی فیشر این است که علی رغم اینکه افراد ترجیحات متفاوتی برای مصرف فعلی در مقایسه با مصرف آتی دارند، چون همه چیز بر اساس نقد سنجیده می شود پس مهم نیست که سرمایه گذار خسیس یا ولخرج باشد بلکه همه در جهت حداکثر کردن ارزش بازار دارایی خود سرمایه گذاری می کنند. آنچه که مدیر باید انجام دهد حداکثر کردن ارزش بازار شرکت است.

6- شرایط بازار سرمایه کامل را نام ببرید.

- اطلاعات رایگان و آزاد و در دسترس همگان است.
- قیمت همه چیز معلوم است.
- هزینه معاملات صفر است.
- هزینه مالیات صفر است.
- می توان دارایی ها را به اجزای کوچک تر و نامحدود، تقسیم کرد.
- همه سرمایه گذاری ها بدون ریسک است.
- هر کس می تواند بر اساس نرخ بازده بازار و بر مبنای توان مالی خود، وام گرفته و وام دهد.
- هیچ وام گرفته و یا وام دهنده نمی تواند بر نرخ بازده بازار اثر بگذارد.
- سرمایه گذاری در دارایی های مختلف بازده یکسان دارد.
- در بازار فقط یک نرخ بازده وجود دارد.
- سود اقتصادی همه فعالیت ها صفر است.
- ریسک سرمایه گذاری صفر است.

7- مفروضات قیمت گذاری دارایی های سرمایه ای (CAPM) را بیان کنید.

در این مدل همه مفروضات بازار کامل سرمایه برقرار است بعلاوه اینکه:

- همه سرمایه گذاران به لحاظ اقتصادی منطقی عمل کرده و مصرف بیشتر را به کمتر ترجیح می دهند و مهم نیست که وجه نقد برای مصرف از چه منبعی تامین می شود.
- سرمایه گذاران فرض می کنند که سایر افراد نیز منطقی عمل می کنند.

8- نتیجه تحقیقات بال و براون را پس از مطرح شدن EMH توضیح دهید.

آنها سعی کردند به دو سوال اساسی پاسخ دهند:

- سود حسابداری با قیمت سهام رابطه دارد؟
- سود حسابداری دارای محتوای اطلاعاتی است؟

نتیجه تحقیقات نشان داد سود حسابداری و قیمت سهام هم جهت حرکت کرده و اعلام سود از آنجا که بار اطلاعاتی داشته یعنی حاوی اطلاعاتی است که قبلاً در قیمت ها منعکس نشده است، مفید می باشد.

سوالات فصل هفتم

9- هدف از اندازه گیری و گزارش سود چیست؟

- نیاز به تفکیک سود از سرمایه

در شروع هر کسب و کاری مبلغ سرمایه مشخص است. با اولین رویداد که بخش یا تمام سرمایه به دارایی تبدیل می شود فرآیند کسب سود نیز شروع می شود. فرض کنید بخشی از سرمایه جهت تامین محل کار و بخشی برای خرید کالا صرف شود. کالای خریداری شده پس از مدت کوتاهی به فروش رسیده و اگر سود آن را با سرمایه اولیه جمع کنیم حاصل، سرمایه فعلی نخواهد بود زیرا در گذر زمان، ارزش کسب و کار نیز تغییر می کند. بنابراین باید بتوان سود را از سرمایه تفکیک کرد.

- سنجش عملکرد واحد گزارشگر و مدیران واحد گزارشگر

سود حسابداری معیاری برای سنجش عملکرد بوده و جهت پیش بینی جریان های نقدی آتی مورد استفاده قرار می گیرد.

- سود به عنوان مبنای محاسبه مالیات بر درآمد واحدهای گزارشگر

سود حسابداری که از روش تعهدی اندازه گیری می شود مبنای اولیه محاسبات مالیات است.

- استفاده از سود جهت سامان دادن به امور شرکت ها

- استفاده از سود جهت حل اختلاف مالی

- استفاده از سود جهت ارزیابی و تخصیص منابع

10- مفهوم سود در سطح ساختاری نظریه ها چیست؟

نظریه های ساختاری رویه های موجود را توجیه کرده و پیش بینی می کنند که حسابدار در برخورد با رویدادهای جدید چگونه عمل می کند. در این مفهوم برای تشخیص درآمدها و تحقق هزینه ها، اصول و قواعدی تدوین شده و سود بر اساس درآمد منهای هزینه تعریف و محاسبه می گردد. در این مفهوم اصالت با درآمد بوده و هزینه ها برای کسب درآمد تحمل می شود. در این راستا تلاش زیادی در جهت تطابق هزینه ها با درآمدها صورت پذیرفته است.

11- رویکردهای محاسبه سود را توضیح دهید.

دو رویکرد وجود دارد:

• رویکرد معاملاتی

در این رویکرد، عملیات درون واحد گزارشگر نظیر تبدیل مواد به کالا و پرداخت حقوق موجب شناسایی سود نمی شوند. سود زمانی شناسایی می شود که معامله برون سازمانی (به طور اخص فروش) روی دهد. این نوع داد و ستدها باعث جایگزینی دارایی یا بدهی ها به ارزش روز می شوند. رویکرد معاملاتی بر اساس نظام بهای تاریخی بنا شده و اصل محافظه کاری در آن اهمیت دارد. درآمد زمانی شناسایی می شود که فرآیند کسب آن کامل شده و وصول وجه نقد قطعی باشد و تحقق هزینه نیز به محض وقوع شناسایی می شود و در نهایت سود از تفاوت درآمد و هزینه حاصل می گردد.

• رویکرد فعالیت ها

در این رویکرد تمرکز و تاکید به جای معاملات به فعالیت ها است و سود زمانی حاصل می شود که یک فعالیت یا رویداد نظیر برنامه ریزی، خرید مواد اولیه، تبدیل مواد به کالا، فروش و وصول مطالبات به وقوع پیوسته باشد. در این رویکرد درآمد در کلیه مراحل، کسب می شود ولی محاسبه و اندازه گیری آن دشوار است.

12-مزایا و معایب رویکرد معاملاتی در محاسبه سود را بیان کنید.

مزایا:

- امکان محاسبه سود برای معاملات خاص، مشتریان، نوع محصول و نظایر آنها میسر است پس اطلاعات مفیدتری برای تصمیم گیرندگان در اختیار قرار می دهد.
- امکان تفکیک سود عملیاتی از سود غیر عملیاتی می باشد.
- چون در این روش در پایان دوره مانده حساب انواع دارایی ها و بدهی ها مشخص می شود، بنابراین امکان اجرای سایر روش های ارزش گذاری را فراهم می کند.
- برای درک بهتر از محتوای گزارش های مالی می توان صورت های گوناگونی بر پایه یک سری داده های اولیه، تهیه کرد.
- این رویکرد ساز و کاری دارد که خود کنترل است. یعنی قبل و بعد از ثبت معاملات و رویدادها همواره معادله حسابداری برقرار است.

معایب:

- تعیین اینکه کدام هزینه ها کدام درآمدها را حاصل کرده مشکل است.

- تعیین دقیق دوره ای که درآمد حاصل شده در برخی موارد مشکل است.

13-مزایا و معایب رویکرد فعالیت ها در محاسبه سود را بیان کنید.

مزایا:

- امکان سنجش سود بر اساس مفاهیم مختلف برای هدف های مختلف.
- استفاده از روش های گوناگون ارزش گذاری و پیش بینی سود حاصل از فعالیت های گوناگون میسر است.

معایب:

- عدم امکان اندازه گیری درآمد و هزینه هر فعالیت.

14-مفهوم سود در سطح تفسیری نظریه ها چیست؟

در این حالت سود ، افزایش در خالص دارایی(ثروت) و یا لذت سرمایه بوده و سود زمانی حاصل می شود که اصل سرمایه حفظ گردد و افزایش سرمایه است که سود را مشخص می کند.

15-مفهوم حفظ سرمایه پولی را شرح دهید.

اگر سرمایه بر حسب تعداد واحدهای پول اندازه گیری شود(یعنی عامل تورم در آن لحاظ نشود) و سرمایه آخر دوره بیشتر از سرمایه اول دوره

باشد، اضافه مبلغ، سود است که می تواند بین دارندگان حقوق مالی توزیع شود بدون آنکه سرمایه اول دوره کاهش یابد.

حال(با لحاظ کردن تورم) اگر سرمایه اول دوره 100 و نرخ تورم 10 درصد باشد، 110 واحد آخر دوره معادل 100 واحد اول دوره بوده و اگر آخر دوره 118 واحد داشته باشیم در واقع $8(=118-110)$ واحد سود کرده ایم.

16- مفهوم حفظ سرمایه مادی را شرح دهید.

سرمایه مادی یا فیزیکی به معنای توان تولید کالاها و خدمات و به معنای ظرفیت تولید است. یعنی حتی با توزیع مبالغی بین صاحبان حقوق، توان تولید در پایان دوره معادل توان تولید در ابتدای دوره باشد، سرمایه مادی حفظ شده است. حفظ ظرفیت تولید مستلزم صرف هزینه و رقابت و ماندن در بازار ماشین آلات جدید بوده و نیز واحدهای اندازه گیری همه واحد های تولیدی یک واحد گزارشگر یکسان نبوده (مثل لیتر، کیلو و غیره) لذا باید سرمایه فیزیکی را نیز با معیار واحد پولی اندازه گیری کرد.

17- سود اقتصادی و سود حسابداری را تعریف کنید.

- سود اقتصادی از مفهوم سود در سطح نظریه های تفسیری و از تفاوت سرمایه در انتها و ابتدای دوره و مبتنی بر مفهوم حفظ سرمایه محاسبه می شود.
- سود حسابداری از مفهوم سود در سطح نظریه های ساختاری و از تفاوت درآمد با هزینه محاسبه می شود.

18- مفهوم سود در سطح رفتاری نظریه ها چیست؟

سود یکی از مهم ترین اطلاعات حسابداری است و مفاهیم رفتاری سود به فرآیند تصمیم گیری سرمایه گذاران و مدیران مربوط است. عکس العمل سرمایه گذاران در بازار نسبت به گزارش سود موجب تغییر قیمت ها می شود.

19- مفهوم سود بعنوان ابزاری برای پیش بینی را توضیح دهید.

جهت ارزیابی دورنمای خالص وجوه نقد آتی، از توان سودآوری و پیش بینی سودهای آینده استفاده کرده و بر این اساس سهامداران فعلی در نگهداری یا فروش سهام خود تصمیم گیری کرده و سهامداران بالقوه تصمیم به خرید سهام می گیرند.

20- مفهوم مدیریت سود را شرح دهید.

مدیران با استفاده از رویه های حسابداری و در چارچوب استانداردها و مقررات حسابداری تلاش می کنند نوسانات سود از سالی به سال دیگر زیاد نباشد و از طرفی از یک روند رشد برخوردار باشد.

21- سود عملیاتی جاری را شرح دهید.

این سود بر سنجش کارایی واحد گزارشگر تاکید داشته و تنها تغییراتی در ارزش و رویدادهایی که توسط مدیران قابل کنترل هستند و ناشی از تصمیمات دوره جاری است باید در محاسبه سود گزارش شود. این سود جهت پیش بینی عملکرد آتی و توان سودآوری به کار می رود.

22- مفهوم سود جامع را شرح دهید.

از آنجا که در طول یک دوره مالی معین، حقوق مالی صاحبان حقوق، بر اثر ثبت معاملات و یا تجدید ارزش گذاری تغییر می یابد لذا برای محاسبه این سود همه تغییرات در حقوق مالی را باید در نظر گرفت. این سود که سود برتر تلقی می شود می تواند هم کارایی و هم پیش بینی عملکرد آتی را بهبود بخشد.

23- مفهوم سود بعنوان ارزش افزوده را شرح دهید.

ارزش افزوده تفاوت قیمت ستاده پس از کسر قیمت نهاده های تحصیل شده از سایر واحدهای گزارشگر است. چون کلیه کارکنان، مدیران، سهامداران، دارندگان اوراق قرضه و دولت هر کدام به نحوی در ایجاد ارزش افزوده مشارکت دارند پس هر یک مدعی سهمی از ارزش افزوده می باشند.

❖ در انتها به ذکر چند نکته مهم می پردازیم:

هیچ سوالی از کتاب دکتر ثقفی جزو سوالات ترم پیش نبوده است.

از قسمت های صرفاً فرمولی و قسمت مربوط به ارزش گذاری واحد گزارشگر (آخر صفحه 161 تا آخر صفحه 169 کتاب) از آنجا که خود استاد گفتند سوال نخواهند داد بنابراین سوالی طرح نگردید.

مثالی که استاد با اعداد و ارقام در کلاس مطرح کردند در مفهوم سوال 15 نهفته است.

"به امید موفقیت همه عزیزان"